

10 HABER

<https://10haber.net/kultur-sanat/turkiyede-cagdas-sanatin-gizli-kahramanlari-saha-456150/>

Türkiye’de çağdaş sanatın gizli kahramanları: SAHA

2011 yılında başlayan bir macera SAHA. Türkiye'deki sanatçıları ve üretilen sanatı yurtdışında görünür kılmak için uğraşan bir dernek. 13 yılda 650 sanatçıya destek olundu. Türkiye'de pek örneği olmayan bir dayanışma kültürü inşa ediyor.

SAHA'nın katkılarıyla Taner Ceylan'ın ' Volpedo'nun Dördüncü Güç Resiminin Kopyası' eseri bir müzenin daimi koleksiyonuna seçildi.

2011’de yedi sanat destekçisinin bir araya gelmesiyle başladı SAHA’nın macerası. Akıllardaki soru netti: Neden yurtdışındaki sergilerde, müzelerde, sanat organizasyonlarında Türk sanatçıların yeterince eseri yok?

Soru net ama cevap çetrefildi. Dünyadaki sanat ekosisteminin içinde Türkiye’den sanatçıların yer alması için bir anlamda birilerinin kültürel diplomasi yürütmesi, sanatçılara alan açması, onları desteklemesi gerekiyordu. Araştırdınca görüldü ki ülkemizde sanat üretimini ve uluslararası arenada dolaşımını karşılıksız destekleyecek bir yapı yok.

İşte bu yedi kişi SAHA Derneği’ni kurarak bu boşluğu doldurmak için yola çıktı. Sonra da SAHA Stüdyo ortaya çıktı. Amaç Türkiye’de görsel sanatlar alanında çalışan sanatçı, küratör ve yazarların üretim ve gelişim ortamlarını desteklemek, uluslararası sanat kurumları ve ağlarıyla etkileşimlerini artırmaktı.

SAHA Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Füsun Eczacıbaşı

650 sanatçı desteklendi

Derneğin başında Füsun Eczacıbaşı vardı ama işlerin yürütülmesi için profesyonel bir ekip kuruldu. Önce Merve Çağlar, sonra Çelenk Bafra, şimdilerde de Serra Yentürk’ün direktörlüğünde SAHA çalışmalarını yürütüyor.

13 yılın sonunda ne oldu dersiniz? Bugün 100’ün üstünde destekçisi olan bir yapı SAHA. Ve SAHA’nın yaptıkları aslında hepimiz için gurur vesilesi. 46 farklı ülkede 200 sanat etkinliğinde 650 sanatçı desteklenmiş.

Destek çok geniş bir skalada gerçekleştiriliyor. Bazen Türkiye'ye gelen bir sanatçının masraflarına katkı veriliyor. Bazen bir sanat yayının yayımlanması sağlanıyor. Bazen bir sanatçının projesinin hayata geçirilmesine ya da dünyanın önemli koleksiyonlarında yer almasına imkan sağlanıyor. Bazen bir küratörün uluslararası alanda bir programa katılması sağlanıyor.

Aslında çağdaş sanat dünyasında Türkiye'nin uluslararası temsiliyeti için uğraşılıyor. Lakin her şeye rağmen arka planda kalma gibi tavrı var SAHA'nın. Onlar için aslanan sanatçının ve ortaya koyduğu eserin uluslararası düzeyde en iyi şekilde görünür olmasına katkı sunmak.

Geçen günlerde SAHA 2023 faaliyet raporunu açıkladı. 2023 yılında 32 uluslararası proje ve 10 farklı kurumsal ortaklıkla 80 sanatçı, küratör ve yazar desteklenmiş. Türkiye'den sanatçıların müze sergilerine ve bienallere yeni eserleriyle katılımına katkı sunulmuş, üç sanatçının yurtdışındaki müze koleksiyonlarına kabul edilmesi sağlanmış.

Güneş Terkol'un Venedik Bienali'nden davet almasında SAHA'nın katkıları var.

SAHA Venedik Bienali'nin de gizli kahramanı

Bu yılki katkılarında birkaç örnek vermek gerekirse... Venedik Bienali'nden Altın Aslan ödülü alan Nil Yalter'in bienalde gösterilen işlerine prodüksiyon desteği verdi SAHA. Yine Gülsün Karamustafa'nın 'Oyuk ve Kırık Dökük: Bir Dünya Hali' işine prodüksiyon ve yayın desteği verdi. Güneş Terkol'un bienalde yer almasının zeminini de SAHA sağladı. Nasıl mı? Bienalin küratörü Adriano Pedrosa'yı aylar öncesinden Türkiye'ye davet etti. Pedrosa bu davetle Türkiye'ye gelince Güneş Terkol'la tanıştı ve onu bienale davet etti.

Nil Yalter'in 'Turkish Immigrants' eserinin MoMA'nın, Taner Ceylan'ın 'Volpedo'nun Dördüncü Güç Resminin Kopyası' resminin Torino'daki Castillo di Rivoli müzesinin daimi koleksiyonuna girmesine destek oldu. Ki kolay iş değil bunlar.

Sadece uluslararası alanda değil Türkiye'nin pek çok yerinde inisiyatifleri destekleyerek çağdaş sanatın ülkede daha fazla kök salmasına, genç sanatçıların sesini duyurmasına ve istedikleri eserleri yapmalarına da olanak sağlıyor SAHA. Mesela bu yıl 10 sanat inisiyatifini SAHA Sürdürülebilirlik Fonu'yla destekliyor.

Öte yandan sanat yazımına da ciddi destek oluyor (Ki pek çözemediğim bir şeydir, sanat dünyasının aktörlerinin sanat yazımına mesafeli oluşunu. SAHA bu tuhaf refleksi de kırıyor, ne güzel). Argonotlar'ın Almanak 2022' kitabına destek oldu. Bağımsız sanat yazarlarına destek olmak amacıyla SAHA Yazı Dizisi'ni hayata geçirdiler.

SAHA'nın çalışmaları, destekleri yazmakla bitecek türden değil... Sitelerinden güncel çalışmalarını inceleyebilirsiniz.

İrem Tok bu yıl SAHA Studio'nun konuklarından biriydi.

Farklı bir kültür inşa ediyor

Ama SAHA esas olarak bir kültür inşa ediyor. Destekleme kültürü... Türkiye’de pek de örneği yok. Normal şartlarda bu coğrafyada çok konuşmaktan iş yapmaya vakit kalmaz. Konuşmalarda ya olması gereken anlatılır ya da şikayet temalı eleştiri yapılır. SAHA Derneği farklı bir şey yapıyor. Tüm olumsuzluklara rağmen, pek çok yapısal sorunları olan bir alanda sorunlara çözüm üretme peşinde. Üretiyorlar da... Hatta bunu kurullarıyla, ilkeleriyle, çalışma prensipleriyle bir demokratik işleyiş ekseninde yapıyorlar. Şeffaflar, demokratlar ve çözüm odaklı çalışıyorlar. Üstelik her şeye rağmen geri planda kalmayı tercih ediyorlar. Şapka çıkarılacak bir durum.

Ama burası Türkiye! Nuri Bilge Ceylan’ın dediği gibi “Mütevazılık hiçbir zaman gerçek bir üst değer olamamıştır bizde.” Evet, sanat dünyasında gayet iyi bilinen bir yapı SAHA. Sanatçı Alper Aydın’ın sözleri bunu anlatıyor biraz: ‘Türkiye’de doğup büyüyen ve belli bir noktaya gelen bütün sanatçıların yolunun bir gün SAHA’dan geçeceğine, SAHA’nın Türkiye’de yaşayan sanatçıların kariyerleri konusunda kesinlikle bir basamak ya da cankurtaran botu olduğuna inanıyorum. Bu haliyle SAHA’nın çok güçlü bir frekansı var. Bu frekansın Anadolu’da üretim yapan ve çalışmalarını gösteren sanatçıları da içine alacağına inanıyorum.”

Türkiye kamuoyunda adının daha çok bilinmesi gereken derneklerden SAHA. Çünkü hikayesiyle, işleyişiyle, yarattığı kültürle bu ülkenin kaybetmeye yüz tuttuğu değerlerini yeniden yeşertiyor.

● SAHA Derneği’ni daha da yakından tanımak isterseniz bir kitap önerim olacak. Derneğin 10. yılında hazırlanan ‘Dayanışmanın 10 Yılı’ adlı kitaba şu linkten ulaşabilirsiniz.